

अहनी अहोरात्रम् ॥ १० ॥ षण्मासाअयनंदिवीत्यस्योत्तरेणान्वयः ॥ ११ ॥ देवानामहोरात्रेप्राहुर्द्वादशमासाः ॥ १२ ॥ अनेनक्रमेणासौसूर्योऽनित्यमायुः क्षपयतीत्याह यहाश्वं द्वादशक्रक्षाण्यश्विन्यादीनिताराअन्यानिनक्षत्राणितदुपलक्षितंयत्कालचक्रंतत्रस्थितः अनिमिषः कालात्माविभुरीश्वरः सूर्यः जगत्द्वादशराश्यात्मकंभुवनकोशंपर्येति पर्यटति ॥ १३ ॥ संवत्सरादिभेदश्चसौरबार्हस्पत्यसावनचांद्रनाक्षत्रमासभेदेनद्रष्टव्यः केचित्पुनरेवमाहुः यदाशुक्लपक्षप्रतिपदिसंक्रांतिर्भवति तदासौरचांद्रमासयोर्युगपदुपक्रमोभवतिससंवत्सरः ततःसौरमानेनवर्षेषट्दिनानिवर्धतेचांद्रमानेनवर्षेषट्दिनानिह्रसंतीतिद्वादशदिनव्यवधानात् उभयोरप्यश्वद्वावोभवति एवंव्यवधानतारतम्येनपंचवर्षाणिगच्छतितन्मध्येद्वौम

यामाश्वत्वारश्चत्वारोमर्त्यानामहनीउभे ॥ पक्षःपंचदशाहानिशुक्लःकृष्णश्चमानद ॥ १० ॥ तयोःसमुच्चयोमासःपितृणांतदहर्निशम् ॥ द्वौतावतुःषडयनंदक्षिणंचोत्तरंदिवि ॥ ११ ॥ अयनेचाहनीप्राहुर्वत्सरोद्वादशस्मृतः ॥ संवत्सरशतंनृणांपरमायुर्निरूपितम् ॥ १२ ॥ ग्रहर्क्षताराचक्रस्थःपरमाण्वादिनाजगत् ॥ संवत्सरावमानेनपर्येत्यनिमिषोविभुः ॥ १३ ॥ संवत्सरःपरिवत्सग्दृढावत्सरएवच ॥ अनुवत्सरोवत्सरश्चविदुरैवंप्रभाष्यते ॥ १४ ॥ यःसृज्यशक्तिमुरुधोच्छ्रसयन्स्वशक्त्यापुंसोभ्रमायदिविधावतिभूतभेदः ॥ कालाख्ययागुणमयंकृतुभिर्वितन्वंस्तस्मैबलिहरतवत्सरपंचकाय ॥ १५ ॥ विदुरउवाच पितृदेवमनुष्याणामायुःपरमिदंस्मृतम् ॥ परेषांगतिमाचक्ष्वयेस्युःकल्पाद्विद्विदः ॥ १६ ॥ भगवान्वेदकालस्यगतिंभगवतोऽननु ॥ विश्वंविचक्षतेधीरायोगराद्धेनचक्षुषा ॥ १७ ॥ मैत्रेयउवाच कृतंत्रेताद्वापरंचकलिश्चेतिचतुर्युगम् ॥ दिव्यैर्द्वादशभिर्वर्षैःसावधानंनिरूपितम् ॥ १८ ॥ लमासौभवतः पुनः षष्ठः संवत्सरोभवति ॥ १४ ॥ एवंभूतः कालात्मानित्यमप्रमत्तैः पूजनीयइ

त्याह यइति सृज्यंकार्यमंकुरादितद्विषयांबीजादीनांशक्तिकालरूपयास्वशक्त्याबहुधाउच्छ्रसयन्कार्याभिमुखीकुर्वन् दिविअंतरिक्षेधावति कोऽसौभूतभेदः महाभूतविशेषः तेजोमंडलरूपीसूर्यः किमर्थंधावति पुंसःपुरुषस्यअभ्रमायभ्रमोमोहः तन्निवृत्तयेआयुरादिव्ययेनविषयासक्तिनिवर्तयन्नित्यर्थः सक्रामानांतुगुणमयस्वर्गादिफलंकृतुभिर्विस्तारयन् तस्मैसंवत्सरपंचकप्रवर्तकायपूजांकुरुत ॥ १५ ॥ इदंस्वस्वमानेनवर्षशतंगणितमायुर्मानम् प्रत्यहंकल्प्यतेसृज्यतइतिकल्पस्रैलोक्यंतस्माद्वाह्यतः विदोज्ञानिनः ॥ १६ ॥ योगराद्धेन योगसिद्धेन ॥ १७ ॥ द्वादशभिर्वर्षसहस्रैरित्युत्तरश्लोकसामर्थ्यात् ज्ञातव्यम् अवधीयतइति अवधानंसंध्याचांशश्चतस्रहितम् ॥ १८ ॥